

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. IX-884 2, 8, 16, 19¹, 23
STRAIPSNIŲ PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO 16¹ STRAIPSNIU
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GAMTINIŲ DUJŲ ĮSTATYMO
NR. VIII-1973 7, 9, 20, 44 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS
RESPUBLIKOS ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO NR. VIII-1881 9, 15, 16, 56,
68 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠILUMOS
ŪKIO ĮSTATYMO NR. IX-1565 30 IR 34 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO,
LIETUVOS RESPUBLIKOS GERIAMOJO VANDENS TIEKIMO IR NUOTEKŲ
TVARKYMO ĮSTATYMO NR. X-764 3, 9, 26, 33 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO
ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS FINANSINIŲ ATASKAITŲ AUDITO
ĮSTATYMO NR. VIII-1227 1, 2, 9, 11, 12, 15, 23, 36, 37, 38, 53, 54, 55, 56, 58, 62, 68, 69,
73 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO, DVYLIKTOJO SKIRSNIO PAVADINIMO
PAKEITIMO IR ĮSTATYMO PAPILDYMO VIENUOLIKTUOJU¹ SKIRSNIU
ĮSTATYMO
PROJEKTŲ AIŠKINAMASIS RAŠTAS**

1. Įstatymų projektų rengimą paskatinusios priežastys, parengtų įstatymų projektų tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos energetikos ministerija, vykdydama Lietuvos Respublikos Ministro Pirmininko pavedimą, įformintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2017 m. birželio 14 d. rezoliucija Nr. S-9-1595, teikia Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 8, 16, 19¹, 23 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo 16¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 7, 9, 20, 44 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 9, 15, 16, 56, 68 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 30 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 3, 9, 26, 33 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo Nr. VIII-1227 1, 2, 9, 11, 12, 15, 23, 36, 37, 38, 53, 54, 55, 56, 58, 62, 68, 69, 73 straipsnių pakeitimo, dvyliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir įstatymo papildymo vienuoliktuoju¹ skirsniu įstatymo projektus (toliau kartu – Įstatymų projektai). Teikiamais Įstatymų projektais siekiama:

1) spręsti susidariusią situaciją, kai Lietuvos Respublikoje nėra nešališkos institucijos, galinčios objektyviai įvertinti energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų ir paviršinių nuotekų tvarkytojų rengiamų reguliuojamosios veiklos ataskaitų atlikto audito, nustatyto šiuo metu galiojančiame Lietuvos Respublikos energetikos įstatyme ir kituose skirtingus energetikos sektorius reglamentuojančiuose įstatymuose, kokybės, nėra aiškumo dėl šios rūšies paslaugos, t. y. neaišku, kokiais standartais vadovaujantis ji turi būti atlikta;

2) apibrėžti energetikos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo veiklas vykdančioms ir Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) reguliuojamoms įmonėms audito įmonių teikiamas reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros ir reguliavimo apskaitos sistemos patikros (toliau visi kartu – reguliuojamosios veiklos patikra) paslaugas, reikalavimus dėl jų atlikimo ir šių paslaugų kokybės kontrolę, numatant Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatyme apibrėžtai įstaigai (šiuo metu tai – biudžetinė įstaiga Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnyba prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos, toliau – Įstaiga) teisę ir pareigą atlikti reguliuojamosios veiklos patikros kokybės tyrimą ir pateikti energetikos įmonių savininko teises įgyvendinančioms institucijoms ir reguliuojančiajai institucijai tyrimo išvadas;

3) atsižvelgiant į suinteresuotų institucijų pastabas, tikslinti Finansinių ataskaitų audito įstatymo projekte viešojo intereso įmonių sąrašą: a) atsižvelgiant į energetikos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo reguliuojamosios veiklos

mastą ir įtaką viešajam interesui papildyti Finansinių ataskaitų audito įstatymu nustatytą viešojo intereso įmonių sąrašą ir į jį įtraukti geriamojo vandens tiekėją, nuotekų tvarkytoją, paviršinių nuotekų tvarkytoją, energetikos įmones, kurių teikiamų paslaugų kainos yra valstybės reguliuojamos ir kurių ne mažiau kaip du rodikliai paskutinę finansinių metų dieną viršija dydžius, nurodytus Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo 4 straipsnio 3 dalyje (balanse nurodyto turto vertė – 20 mln. eurų, vidutinis metinis darbuotojų skaičius per finansinius metus – 250 darbuotojų ir pardavimo grynosios pajamos – 40 mln. eurų, toliau – didelės įmonės) ir pajamos iš veiklų, kurių kainos yra valstybės reguliuojamos, sudaro daugiau kaip pusę visų įmonės pajamų; b) nebepriskirti centrinio vertybinių popierių depozitoriumo ir reguliuojamos rinkos operatoriaus prie viešojo intereso įmonių; c) atsisakyti viešojo intereso įmonės apibrėžime nustatyto valstybės įmonei ir (ar) savivaldybės įmonei taikomo vertinimo pagal 2 finansinių metų laikotarpio tam tikrus duomenis;

4) planuojamuose patvirtinti įstatymuose vartoti žodžių junginius „reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikra“ ir „reguliavimo apskaitos sistemos patikra“, siekiant atskirti šių žodžių junginių ir galiojančiuose specialiuosiuose įstatymuose vartojamo žodžio „auditas“ sampratą ir siekiant minėtuose įstatymuose vartojamų sąvokų atitikties Finansinių ataskaitų audito įstatyme nustatytoms auditorių ir audito įmonių teikiamų paslaugų apibrėžtims;

5) Komisijai suteikti teisę ir nustatyti pareigą konsultuojantis su Lietuvos auditorių rūmais parengti ir kasmet tvirtinti techninę užduotį, rengiamą atskirai kiekvienam Komisijos reguliuojamam sektoriui ir (ar) pagal atskiras reguliuojamas veiklas, ir (ar) pratęsti jos galiojimą ir (ar) reguliavimo apskaitos sistemos patikros atveju tvirtinti pagal poreikį techninę užduotį, kurioje nurodomas konkretus Tarptautinės buhalterijų federacijos Tarptautinių audito ir užtikrinimo standartų valdybos parengtas ir patvirtintas tarptautinis užtikrinimo užduočių, tarptautinis peržiūros užduočių, tarptautinis susijusių paslaugų standartas ir susiję praktiniai nurodymai (toliau – profesiniai standartai) arba tarptautinis audito standartas, kuriais vadovaujantis turi būti atliekama reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikra ir (ar) reguliavimo apskaitos sistemos patikra, ir šių paslaugų reikalavimai ir (ar) apimtis;

6) atsižvelgti į Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos (toliau – EBPO) konvencijos su papirkinėjimu įgyvendinimo Lietuvoje 2 etapo rekomendaciją – dirbti su apskaitos ir audito profesijos atstovais, siekiant padidinti žinomumą apie užsienio valstybės pareigūnų papirkimą ir teikti gaires apie jų vaidmenį atskleidžiant įtariamus užsienio valstybės pareigūnų papirkimo atvejus ir pranešant apie įtariamus užsienio valstybės pareigūnų papirkimo atvejus;

7) mažinti administracinę naštą gamtinių dujų tiekimo įmonėms, atsižvelgiant į 2017 m. lapkričio 7 d. priimtą Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 pakeitimo įstatymą Nr. XIII-707, kuriuo gamtinių dujų tiekimo licencijos nuo 2018 m. sausio 1 d. buvo pakeistos leidimais. Pažymėtina, kad supaprastinus leidimų išdavimo tvarką, Komisija nebevertins gamtinių dujų tiekimo įmonių finansinio pajėgumo, todėl naikinama nuostata, kad gamtinių dujų tiekimo įmonių finansinės ataskaitos turi būti audituotos, išskyrus atvejus, kai toks reikalavimas yra įtvirtintas kituose teisės aktuose.

Rengti teikiamus Įstatymų projektus paskatino šiuo metu galiojančiuose teisės aktuose esantis neapibrėžtumas dėl reguliuojamosios veiklos ataskaitų audito kokybės:

1. Komisijos funkcijoms, nustatytoms Energetikos įstatyme ir kituose įstatymuose, atlikti naudojami iš įmonių gauti audituoti duomenys, kurie turi būti tinkami, patikimi ir teisingi, kad Komisija tinkamai vykdytų nustatytas funkcijas. Šiuo atveju tai reiškia pagrįstų sąnaudų konstatavimą ir pagrįstos kainos vartotojams, perkantiems energetikos įmonių ir geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų ir paviršinių nuotekų tvarkytojų teikiamas paslaugas, nustatymą.

2. Reguliuojamosios veiklos ataskaitų auditas (kaip numatoma Energetikos įstatyme, energetikos sektorių veiklą reglamentuojančiuose įstatymuose ir Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme) – viena iš energetikos įmonių veiklos priežiūros formų. Teismų

sprendimai ir Komisijos atlikta detali audituotų ataskaitų patikimumo analizė parodė, kad audituotose ataskaitose paliekama netikslumų, kuriuos Komisija traktuoja kaip reikšmingus.

3. Komisijos daugkartiniai kreipimaisi į finansinių ataskaitų audito kokybės priežiūrą atliekančias institucijas atskleidė, kad šiuo metu galiojančiuose teisės aktuose nėra įtvirtinta nuostatų dėl auditorių ir (ar) audito įmonių teikiamų kitų nei finansinių ataskaitų audito paslaugų kokybės priežiūros, taip pat, kad Lietuvos Respublikoje nėra nešališkos institucijos, galinčios objektyviai įvertinti reguliuojamosios veiklos ataskaitų audito kokybės ir patikimumo, o Komisija neturi kompetencijos vertinti atlikto reguliuojamosios veiklos ataskaitų audito atitikties galiojantiems audito standartams. Sureglamentavus audito įmonių energetikos įmonėms ir geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams ir paviršinių nuotekų tvarkytojams, kuriems yra nustatyti Komisijos įpareigojimai, susiję su reguliavimo apskaitos atskyrimu ir sąnaudų paskirstymu, teikiamų paslaugų pobūdį, apimtį, taip pat šių paslaugų kokybės priežiūrą, Komisija galėtų priimti pagrįstus sprendimus dėl duomenų patikimumo ir tinkamo įtraukimo į reguliuojamų paslaugų sąnaudas, taip pat ir dėl vartotojams nustatomų kainų.

4. Analizė taip pat atskleidė, kad auditorius audituoja reguliuojamosios veiklos ataskaitas pagal perkančiosios įmonės parengtą reguliuojamosios veiklos ataskaitų audito techninę specifikaciją. Tai neretai lemia ribotų reikalavimų ir mažo reikšmingumo lygmens nustatymą audito paslaugų pirkimo metu. Komisija pagal dabartinį reglamentavimą neturi teisės nustatyti kitokių techninių reikalavimų įmonių perkamoms audito paslaugoms, nei juos nustato paslaugas perkančioji įmonė. Atsižvelgiant į teikiamų ataskaitų specifiką ir į duomenų patikimumo ir teisingumo svarbą nustatant energetikos ir vandens įmonių reguliuojamas kainas, būtina suteikti teisę Komisijai nustatyti reguliuojamosios veiklos patikros techninės užduoties reikalavimus.

5. Be to, konstatuotinas teisės aktų sąvokų prieštaravimas. Pagal Finansinių ataskaitų audito įstatymą ir pagal Tarptautinius audito standartus sąvoka „auditas“ vartojama tik tais atvejais, kai yra atliekamas *finansinių* ataskaitų vertinimas vadovaujantis galiojančiais audito standartais. Jeigu auditorius tikrina ir vertina *reguliuojamosios veiklos* ataskaitas, kurios savo tikslu, esme ir turiniu skiriasi nuo finansinių ataskaitų, sąvoka „auditas“ nevartotina. Įgyvendinus teikiamų įstatymų pakeitimus, būtų panaikintas šiuo metu esantis prieštaravimas ir būtų aiškiai įvardytos auditorių ir audito įmonių teikiamos paslaugos – reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikra ir reguliavimo apskaitos sistemos patikra.

2017 m. liepos 10–14 d. vyko susitikimai su Lietuvą vertinančiais EBPO darbo grupės prieš papirkinėjimą tarptautiniuose verslo sandoriuose ekspertais. Jų pateiktuose baigiamuosiuose pastebėjimuose, kurių pagrindu 2017 m. gruodžio mėn. parengta EBPO Konvencijos dėl kovos su papirkinėjimu įgyvendinimo Lietuvoje II etapo ataskaita, Lietuvai rekomenduojama dirbti su apskaitos ir audito profesijos atstovais siekiant padidinti žinomumą apie užsienio valstybės pareigūnų papirkimą ir teikti gaires apie jų vaidmenį atskleidžiant įtariamus užsienio valstybės pareigūnų papirkimo atvejus ir pranešant apie įtariamus užsienio valstybės pareigūnų papirkimo atvejus. Siekiant įgyvendinti EBPO nustatytą rekomendaciją, teikiamu Finansinių ataskaitų audito įstatymo pakeitimu siūloma numatyti pareigą Lietuvos auditorių rūmams parengti rekomendacijas dėl galimų užsienio pareigūnų papirkinėjimo atvejų nustatymo ir pareigą audito įmonėms informuoti teisėsaugos institucijas nustačius tokius atvejus.

2. Įstatymų projektų iniciatoriai ir rengėjai

Įstatymų projektų iniciatoriai – Lietuvos Respublikos Seimo Audito komitetas (2017 m. birželio 7 d. sprendimas Nr. 141-S-11) ir Lietuvos Respublikos Ministras Pirmininkas (Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanclerio 2017 m. birželio 14 d. rezoliucija Nr. S-9-1595).

Lietuvos Respublikos finansinių ataskaitų audito įstatymo Nr. VIII-1227 1, 2, 9, 11, 12, 15, 23, 36, 37, 38, 53, 54, 55, 56, 58, 62, 68, 69, 73 straipsnių pakeitimo, dvyliktojo skirsnio pavadinimo pakeitimo ir Įstatymo papildymo 11¹ skirsniu įstatymo projektą (toliau –

Finansinių ataskaitų audito įstatymo projektas) parengė Finansų ministerijos Audito, apskaitos ir nemokumo valdymo departamento (direktorė Ingrida Muckutė, tel. (8 5) 239 0164, el. p. ingrida.muckute@finmin.lt) direktoriaus pavaduotoja Paulė Svorobovičienė (tel. (8 5) 239 0165, el. p. paule.svoroboviciene@finmin.lt) ir Audito ir nemokumo valdymo skyriaus vyriausioji specialistė Rasa Stanislovaitienė, (tel. (8 5) 239 0423, el. p. rasa.stanislovaitiene@finmin.lt).

Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo Nr. IX-884 2, 8, 16, 19¹, 23 straipsnių pakeitimo ir Įstatymo papildymo 16¹ straipsniu įstatymo, Lietuvos Respublikos gamtinių dujų įstatymo Nr. VIII-1973 7, 9, 20, 44 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo Nr. VIII-1881 9, 15, 16, 56, 68 straipsnių pakeitimo įstatymo, Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo Nr. IX-1565 30 ir 34 straipsnių pakeitimo įstatymo projektus parengė Energetikos ministerijos Šilumos ūkio ir energijos efektyvumo skyriaus vedėjas Mindaugas Stonkus (tel. 8 706 64 764, el. p. mindaugas.stonkus@enmin.lt), Naftos ir dujų skyriaus vedėjas Dainius Bražiūnas (tel. 8 706 64 912, el. p. dainius.braziunas@enmin.lt), Elektros ūkio skyriaus vedėja Justina Ratkevičiūtė (tel. 8 706 64 727, el. p. justina.ratkeviciute@enmin.lt) ir Šilumos ūkio ir energijos efektyvumo skyriaus vyriausioji specialistė Giedrė Šeškevičienė (tel. 8 706 64 837, el. p. giedre.seskeviciene@enmin.lt).

Lietuvos Respublikos geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo Nr. X-764 3, 9, 26, 33 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą parengė Aplinkos ministerijos Vandenių ir žemės gelmių departamento (direktorius Irmantas Valūnas, tel. 8 706 63 482, el. p. irmantas.valunas@am.lt) Vandens politikos skyriaus vedėja Viktorija Vaškevičienė (tel. 8 706 63 521, el. p. viktorija.vaskeviciene@am.lt) ir Vandens politikos skyriaus vyriausioji specialistė Judita Vaišnorienė (tel. 8 706 62 719, el. p. judita.vaisnoriene@am.lt).

Įstatymų projektų tiesioginė rengėja – Energetikos ministerijos Šilumos ūkio ir energijos efektyvumo skyriaus vyriausioji specialistė Giedrė Šeškevičienė (tel. 8 706 64 837, el. p. giedre.seskeviciene@enmin.lt).

Rengiant Įstatymų projektus dalyvavo Komisijos, Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybos prie Finansų ministerijos ir Lietuvos auditorių rūmų atstovai.

3. Dabartinis teisinis įstatymo projektų aptartų teisinių santykių reglamentavimas

3.1. Energetikos įstatyme ir Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme nėra numatyta reguliuojamosios veiklos ataskaitos, reguliavimo apskaitos sistemos, reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros, reguliavimo apskaitos sistemos patikros, techninės užduoties sąvokų ir jų apibrėžčių. Įtraukus šias naujas sąvokas, suvienodinama visuose energetikos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo sektorius reglamentuojančiuose įstatymuose vartojamos sąvokos.

3.2. Energetikos įstatyme ir Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme nėra numatyta bendrų reguliuojamosios veiklos ataskaitų ir reguliavimo apskaitos sistemos patikros reikalavimų ir su šiomis patikromis susijusių Komisijai nustatytų teisių ir pareigų. Atlikus pakeitimus, yra nustatoma Komisijai teisė ir pareiga konsultuojantis su Lietuvos auditorių rūmais parengti ir tvirtinti techninę užduotį, rengiamą atskirai kiekvienam Komisijos reguliuojamam sektoriui ir (ar) pagal atskiras reguliuojamas veiklas, kurioje nurodomas konkretus profesinis standartas arba tarptautinis audito standartas, kuriais vadovaujantis turi būti atliekama energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų ir paviršinių nuotekų tvarkytojų reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikra ir (ar) reguliavimo apskaitos sistemos patikra, ir šių paslaugų reikalavimai ir (ar) apimtis.

3.3. Šiuo metu skirtingus sektorius (šilumos energijos, karšto vandens, gamtinių dujų, elektros energijos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo) reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytos skirtingos reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikrą reglamentuojančios nuostatos ir visuose šiuose įstatymuose vartojami žodžiai „auditas“, „peržiūra“.

3.4. Kadangi Energetikos įstatymas neapima geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo veiklos reguliavimo, todėl Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatyme atitinkamai nėra nei sąvokos, nurodytos šios dalies 3.1 papunktyje, nei Komisijos teisės ir pareigos, nurodytos šios dalies 3.2 papunktyje.

3.5. Finansinių ataskaitų audito įstatymo 2 straipsnio 7 dalis reglamentuoja Auditorių ir audito įmonių viešosios priežiūros (toliau – viešoji priežiūra) sąvoką, kuri apima visumą priemonių, kurias taikydama kompetentinga institucija prižiūri auditorių ir audito įmonių veiklą ir kuriomis siekia užtikrinti finansinių ataskaitų audito kokybę ir patikimumą, tačiau neapima auditorių ir audito įmonių teikiamų kitokių nei finansinių ataskaitų auditas paslaugų (energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų ir paviršinių nuotekų tvarkytojų reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros ir reguliavimo apskaitos sistemos patikros) kokybės ir patikimumo priežiūros.

3.6. Galiojančiame Finansinių ataskaitų audito įstatyme nėra apibrėžta reguliuojamosios veiklos patikros kokybės tyrimo sąvoka.

3.7. Galiojančio Finansinių ataskaitų audito įstatymo 2 straipsnio 32 dalyje apibrėžtas viešojo intereso įmonių sąrašas neapima didelių energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjo, nuotekų tvarkytojo, paviršinių nuotekų tvarkytojo, kurių kapitalas yra privačios, o ne valstybinės kilmės.

3.8. Galiojančiame Finansinių ataskaitų audito įstatyme nėra reglamentuojama auditorių ir audito įmonių teikiamų, kitokių, nei finansinių ataskaitų auditas, paslaugų – reguliuojamosios veiklos patikros kokybės užtikrinimo procedūra: tyrimo inicijavimas ir organizavimas, tyrimą atliekanti institucija, jos teisės ir pareigos, tyrimo rezultatų pateikimas.

3.9. Finansinių ataskaitų audito įstatymas nenustato pareigos Lietuvos auditorių rūmams rengti rekomendacijų, skirtų padėti auditoriams ir audito įmonėms teikiant finansinių ataskaitų audito paslaugas patikrinti, ar nebuvo užsienio pareigūnų papirkinėjimo sudarant tarptautinius verslo sandorius atvejų, konsultuoti savo narius dėl rekomendacijų taikymo ir kontroliuoti jų įgyvendinimą.

4. Naujos teisinio reglamentavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Teikiamais Įstatymų projektais siekiama suvienodinti Energetikos įstatyme ir kituose skirtingų energetikos sektorių ir geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo sektorių veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose vartojamas sąvokas, apibrėžiančias reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikrą, t. y. įtraukti reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros, reguliavimo apskaitos sistemos patikros, reguliuojamosios veiklos ataskaitų, reguliavimo apskaitos sistemos ir techninės užduoties sąvokas, numatyti bendrus atliekamų reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros principus, suvienodinti energetikos sektorių reglamentuojančiuose įstatymuose ir finansinių ataskaitų auditą reglamentuojančiame įstatyme vartojamas sąvokas.

Aiškiai numatyti subjektų, kuriems bus taikomi reikalavimai atlikti reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikrą ir reguliavimo apskaitos sistemos patikrą, ratą. Minėtas patikras privalės atlikti a) šilumos sektoriuje: šilumos tiekėjai, karšto vandens tiekėjai, nepriklausomi šilumos gamintojai, kuriems taikoma privaloma šilumos gamybos kainodara; b) geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo sektoriuje: geriamojo vandens tiekėjai, nuotekų tvarkytojai, paviršinių nuotekų tvarkytojai; c) gamtinių dujų sektoriuje: gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius, gamtinių dujų skirstymo sistemų operatoriai, suskystintų gamtinių dujų sistemos operatorius ir gamtinių dujų tiekimo įmonės, kurių kainos yra valstybės reguliuojamos, ir asmenys, turintys didelę įtaką gamtinių dujų rinkoje; d) centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų sektoriuje: energetikos įmonės, turinčios leidimą verstis mažmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis, kurių kainos yra valstybės reguliuojamos; e) elektros sektoriuje: elektros perdavimo operatorius, elektros skirstymo tinklų operatoriai, gamintojai ir nepriklausomi elektros energijos tiekėjai, Komisijos pripažinti kaip turintys didelę įtaką rinkoje, visuomeninis tiekėjas, vertikaliai integruotos elektros energetikos įmonės,

horizontaliai integruotos elektros energetikos įmonės, elektros energetikos įmonės, kurios teikia viešuosius interesus atitinkančias paslaugas ir kurių elektros energijos kainos yra valstybės reguliuojamos, išskyrus atsinaujinančių energijos išteklių gamintojus, elektrą gaminančius tik iš atsinaujinančių energijos išteklių.

Energetikos įstatymo ir Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo projektuose siūloma apibrėžti reguliuojamosios veiklos patikros paslaugas ir nurodyti, kad tai yra auditorių ir audito įmonių energetikos įmonėms, geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams ir paviršinių nuotekų tvarkytojams, vykdančioms reguliuojamąją veiklą, teikiamos, užtikrinimo ir kitoms susijusioms paslaugoms priskiriamos dviejų rūšių paslaugos: 1) reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikra; 2) reguliavimo apskaitos sistemos patikra. Visos šios paslaugos bus teikiamos pagal Komisijos kasmet tvirtinamas ir (ar) pratęstas galioti technines užduotis, rengiamas atskirai kiekvienam Komisijos reguliuojamam sektoriui ir (ar) pagal atskiras reguliuojamas veiklas, ir (ar) reguliavimo apskaitos sistemos patikros atveju pagal poreikį tvirtinamas technines užduotis, kuriose bus nurodyti paslaugai teikti taikomi konkretūs profesiniai standartai arba tarptautiniai audito standartai, skirti pagal specialios paskirties tvarką parengtų arba atskirų finansinių ataskaitų ir konkrečių finansinės ataskaitos elementų, sąskaitų ar straipsnių vertinimui, ir reikalavimai reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikrai ar reguliavimo apskaitos sistemos patikrai atlikti ir (ar) auditoriaus darbo mastas. Kadangi atlikti reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikrą ir reguliavimo apskaitos sistemos patikrą reikalingos specialios profesinės kompetencijos (paslaugą reikia atlikti taikant konkretų profesinį arba tarptautinį audito standartą), numatoma, kad tokias patikras atliktų auditoriai ir (arba) audito įmonės, kurie turi išmanyti tarptautinius audito standartus ir profesinius standartus, taip pat laikytis Tarptautinės buhalterijų federacijos nustatyto Buhalterijų profesionalų etikos kodekso pagal Finansinių ataskaitų audito įstatymą. Tiek techninės užduoties nustatymas, tiek konkrečių profesinių standartų nurodymas suteiks aiškumo dėl paslaugos teikimo metu atliekamo darbo apimtys ne tik auditoriui, audito įmonei, įmonei, kurios reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikra ir (ar) reguliavimo apskaitos sistemos patikra atliekama, bet ir verslą prižiūrinčioms institucijoms (Komisija, Įstaiga). Kadangi Energetikos įstatymo ir Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įstatymo projektuose siūloma įtvirtinti konkrečias paslaugas, kurias teiktų auditoriai, vadovaudamiesi profesiniais standartais, tikslinami Finansinių ataskaitų audito 12 ir 36 straipsniai ir nustatoma, kad auditoriaus kvalifikacinių egzaminų sritys ir reikalavimas nuolat kelti profesinę kvalifikaciją turi apimti ir profesinių standartų sritį.

Be to, atsižvelgiant į reguliuojamosios veiklos mastą ir jos svarbą viešajam interesui ir siekiant užtikrinti auditorių ir audito įmonių teikiamų reguliuojamosios veiklos patikros paslaugų kokybę, Finansinių ataskaitų audito įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad Įstaiga atlieka reguliuojamosios veiklos patikros kokybės tyrimą (toliau – reguliuojamosios veiklos patikros tyrimas), ir nustatyti šio tyrimo inicijavimo ir organizavimo tvarką, tyrimo rezultatų informinimą ir pateikimą (siūlomas naujas Finansinių ataskaitų audito įstatymo¹¹ skirsnis). Finansinių ataskaitų audito įstatymo projekte siūloma įtvirtinti, kad reguliuojamosios veiklos patikros tyrimas pradedamas Komisijos ar teisėsaugos institucijos pagrįstu prašymu. Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo projekto 16¹ straipsnio 6 dalyje numatyta, kad Komisija kreipiasi į Įstaigą dėl reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros ir (ar) reguliavimo apskaitos sistemos patikros kokybės tyrimo inicijavimo, kai Komisija turi informacijos ar kyla pagrįstų įtarimų dėl netinkamai atliktos reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros ir (ar) reguliavimo apskaitos sistemos patikros. Nuostatų dėl asmenų, besikreipiančių į Įstaigą dėl reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros ir (ar) reguliavimo apskaitos sistemos patikros tyrimo inicijavimo, apsaugos, kaip nustatyta galiojančio Finansinių ataskaitų audito įstatymo 51 straipsnyje, numatyti netikslinga, kadangi dėl patikros tyrimo gali kreiptis tik Komisija arba teisėsaugos institucijos. Tyrimo metu būtų vertinama, kaip audito įmonė, auditorius, atlikdami reguliuojamosios veiklos patikrą, laikėsi techninėje užduotyje nurodytų profesinių standartų. Tyrimo rezultatai būtų pateikiami reguliuojamosios veiklos patikros tyrimo ataskaitoje. Jeigu

tyrimo ataskaitoje būtų nurodyta, kad auditorius, audito įmonė, atlikdama atitinkamą patikrą, reikšmingai pagal Finansinių ataskaitų audito įstatymo 52¹ straipsnio 1 dalyje nurodytą tvarką nesilaikė tokiai patikrai techninėje užduotyje nurodyto taikyti profesinio standarto arba nurodyto tarptautinio audito standarto į tokios reguliuojamosios veiklos patikros sąnaudas būtų neatsižvelgiama nustatant reguliuojamųjų paslaugų kainas, atsižvelgiant į tai, kad į Komisijos reguliuojamas kainas gali būti traukiamos tik tos sąnaudos, kurios pagrįstos būtinosiomis sąnaudomis reguliuojamai veiklai vykdyti, t. y. reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros, kurią atlikti numato įstatymas ir kuri leistų užtikrinti mažiausiomis kainomis teikiamas paslaugas vartotojams, sąnaudos laikomos pagrįstomis tuo atveju, jei patikra buvo atlikta laikantis teisės aktų reikalavimų (Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo projekto 16¹ straipsnio 6 dalis). (Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo projekto 16¹ straipsnio 6 dalis). Kartu siūloma tikslinti Finansinių ataskaitų audito įstatymo 56 ir 58 straipsnius dėl nurodymų auditoriams skyrimo, jeigu atlikus reguliuojamosios veiklos patikros tyrimą būtų nustatyta profesinių standartų netinkamo laikymosi atveju. Tokiu atveju Įstaiga galėtų pavesti auditoriui papildomai kelti profesinę kvalifikaciją, nes kitokių privalomų nurodymų ar drausminių nuobaudų skyrimas yra susijęs su finansinių ataskaitų audito atlikimu ir (arba) darytų įtaką auditoriaus ar audito įmonės, kaip turinčių teisę teikti finansinių ataskaitų audito paslaugas, veiklai.

Įstaigai pavedus naują funkciją dėl auditorių ir audito įmonių teikiamų reguliuojamosios veiklos patikros paslaugų kokybės, atitinkamai papildomi Finansinių ataskaitų audito įstatymo 53, 54 ir 55 straipsniai, kad reikalavimai Įstaigos darbuotojams dėl nepriklausomumo, konfidencialumo ir profesinės paslapties principų laikymosi būtų taikomi ir atliekant reguliuojamosios veiklos patikros tyrimą. Taip pat siūloma nustatyti, kad toks tyrimas gali būti atliekamas ne vėliau kaip 3 metus nuo reguliuojamosios veiklos patikros ataskaitos ir (arba) išvados pasirašymo datos ir turi būti baigtas ne vėliau kaip per 12 mėnesių nuo sprendimo pradėti tyrimą priėmimo dienos.

Atsižvelgiant į siūlomą naują Įstaigos funkciją – atlikti reguliuojamosios veiklos patikros tyrimą – siūloma tikslinti Finansinių ataskaitų audito įstatyme nustatytą sąvoką „auditorių ir audito įmonių viešoji priežiūra“ papildant, kad ši viešoji priežiūra apima ir energetikos įmonių, geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų ir paviršinių nuotekų tvarkytojų reguliuojamosios veiklos patikros kokybę ir patikimumą. Taip pat siūloma Finansinių ataskaitų audito įstatymo 62 straipsnį papildyti nuostata, kad Įstaiga, kaip kompetentinga ir priežiūrą atliekianti patikros paslaugų srityje Įstaiga, teikia metodinę pagalbą Komisijai dėl auditorių ir audito įmonių atliekamų reguliuojamosios veiklos patikros, dėl techninės užduoties nustatymo, taip pat turi teisę dalyvauti Komisijai rengiant techninę užduotį. Įstaigai numatyti dalyvavimą Lietuvos auditorių rūmuose savo nariams rengiant rekomendacijas, skirtas užsienio pareigūnų papirkinėjimo sudarant tarptautinius sandorius atvejams nustatyti nėra tikslinga, kadangi Įstaigai nėra numatytos jokios teisės ar pareigos dėl šios audito įmonėms nustatytos pareigos vykdymo. Finansinių ataskaitų audito įstatymo projekte siūloma papildyti Lietuvos auditorių rūmų pareigas kontroliuoti Lietuvos auditorių rūmų narių teikiamų užtikrinimo ir kitų susijusių paslaugų kokybę ir konsultuoti Komisiją rengiant techninę užduotį, reikalingą reguliuojamosios veiklos patikros paslaugoms teikti (siūlomi keisti Finansinių ataskaitų audito įstatymo 73 straipsnio 13 punktą ir papildymas 14 punktu).

Finansinių ataskaitų audito įstatymo pakeitimais siekiama tikslinti viešojo intereso įmonių sąrašą:

1) Siūloma išplėsti viešojo intereso įmonių sąrašą ir papildyti jį dideliais geriamojo vandens tiekėjais ir nuotekų tvarkytojais, paviršinių nuotekų tvarkytojais ir didelėmis energetikos įmonėmis, kurių teikiamų paslaugų kainos yra valstybės reguliuojamos. Minėtą įmonių ratą, priklausomai nuo to, ar įmonė pagal Lietuvos Respublikos finansinės atskaitomybės įstatymą atitinka didelei įmonei numatytus kriterijus ir ar pajamos iš veiklų, kurių kainos yra valstybės reguliuojamos, sudaro daugiau kaip pusę visų įmonės pajamų,

sudarytų šilumos tiekėjai, karšto vandens tiekėjai, nepriklausomi šilumos gamintojai, kuriems taikoma privaloma šilumos gamybos kainodara, geriamojo vandens tiekėjai, nuotekų tvarkytojai, paviršinių nuotekų tvarkytojai, gamtinių dujų perdavimo sistemos operatorius, gamtinių dujų skirstymo sistemų operatoriai, suskystintų gamtinių dujų sistemos operatorius ir gamtinių dujų tiekimo įmonės, pripažintos kaip turinčios didelę įtaką rinkoje ir energetikos įmonėms, turinčioms leidimą verstis mažmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis, kurių kainos yra valstybės reguliuojamos, elektros perdavimo operatorius, elektros skirstymo tinklų operatoriai, gamintojai ir nepriklausomi elektros energijos tiekėjai, Komisijos pripažinti kaip turintys didelę įtaką rinkoje ir kurių kainos yra valstybės reguliuojamos, visuomeninis tiekėjas, vertikaliai integruotos elektros energetikos įmonės, horizontaliai integruotos elektros energetikos įmonės, elektros energetikos įmonės, kurios teikia viešuosius interesus atitinkančias paslaugas ir kurių elektros energijos kainos yra valstybės reguliuojamos, išskyrus atsinaujinančių energijos išteklių gamintojus, elektrą gaminančius tik iš atsinaujinančių energijos išteklių. Atsižvelgiant į tai, kad minėtų įmonių veiklą prižiūri Komisija, Finansinių ataskaitų audito įstatymo projektu keičiamame 68 straipsnyje siūloma nustatyti, kad minėtos viešojo intereso įmonės auditorius ir audito įmonė informaciją, nustatytą 2014 m. balandžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 537/2014 dėl konkrečių viešojo intereso įmonių teisės aktų nustatyto audito reikalavimų, kuriuo panaikinamas Komisijos sprendimas 2005/909/EB (OL 2014 L 158, p. 77), 12 straipsnyje ir kitą prašomą informaciją privalės teikti Komisijai ir institucijai, įgyvendinančiai valstybės įmonės, savivaldybės įmonės savininko teises ir pareigas ar valdančiai akcinės bendrovės ar uždarnosios akcinės bendrovės, kurioje valstybei, savivaldybei nuosavybės teise priklauso akcijų, suteikiančių daugiau kaip 1/2 visų balsų šios bendrovės visuotiniame akcininkų susirinkime, akcijas, institucijai. Kartu patikslinama, kad valstybės ir savivaldybių valdomų įmonių atveju, atitinkama informacija būtų teikiama ir Vyriausybės įgaliotai institucijai (t. y. institucijai, atliekančiai tokių įmonių stebėseną ir (arba) priežiūrą). Atkreiptinas dėmesys, kad keičiamame Finansinių ataskaitų audito įstatymo 69 straipsnyje nustatoma, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė nustato audito komiteto, sudaromo didelėse geriamojo vandens tiekimo, nuotekų tvarkymo ir paviršinių nuotekų tvarkymo įmonėse ir energetikos įmonėse, kurių teikiamų paslaugų kainos yra valstybės reguliuojamos, sudėtį ir jam keliamus reikalavimus.

2) Siūloma prie viešojo intereso įmonių nebepriskirti centrinio vertybinių popierių depozitoriumo ir reguliuojamos rinkos operatoriaus. Pasikeitus finansinių priemonių rinką reglamentuojantiems teisės aktams, šie subjektai nebėra svarbūs visuomenei dėl savo veiklos masto, pobūdžio ar darbuotojų skaičiaus. Minėti subjektai Lietuvoje priskiriami mažoms įmonėms. Asmenys, norintys sudaryti sandorius dėl finansinių priemonių, atsiskaityti už juos ar gauti kitas susijusias paslaugas, gali pasirinkti ir kitas finansinių priemonių prekybos ir (ar) atsiskaitymo vietas. Šie subjektai svarbūs dėl savo informacinių technologijų infrastruktūros, todėl jiems taikomi papildomi reikalavimai ir teisės aktai, susiję su informacinių technologijų infrastruktūros saugumu, tęstinumu ir patikimumu, taip pat vykdoma papildoma tokios veiklos priežiūra. Pastebėtina ir tai, kad pagal kaimyninių šalių praktiką centrinis vertybinių popierių depozitoriumas ir reguliuojamos rinkos operatorius taip pat nepriskiriami viešojo intereso įmonėms, tačiau jiems, kaip ir Lietuvoje, taikomi papildomi reikalavimai, nustatyti finansinių priemonių rinkos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose. Pagal Įmonių finansinės atskaitomybės įstatymą šioms įmonėms privaloma atlikti savo finansinių ataskaitų auditą.

3) Siūloma atsisakyti viešojo intereso įmonės apibrėžime nustatyto valstybės įmonei ir (ar) savivaldybės įmonei taikomo vertinimo pagal 2 finansinių metų laikotarpio tam tikrus duomenis, kadangi atlikus šiuo metu vykdomą valstybės kelių įmonių, urėdijų pertvarką pradės veikti nauja valstybės kelių įmonė, nauja miškų urėdija, jei tenkins didelės įmonės rodiklius, turės būti iškart laikoma viešojo intereso įmone nelaukiant 2 metų termino. Taip pat Finansinių ataskaitų audito įstatymo projekte siekiant aiškumo patikslinama, kad auditorius, teikdamas užtikrinimo ir kitas susijusias paslaugas, turi laikytis Buhalterijų profesionalų etikos kodekse nustatytų profesinės etikos principų.

Atsižvelgiant į EBPO Konvencijos dėl kovos su papirkinėjimu įgyvendinimo Lietuvoje II etapo ataskaitoje pateiktas rekomendacijas audito srityje, kartu siūloma Finansinių ataskaitų audito įstatymo projektu papildyti Lietuvos auditorių rūmų pareigas įpareigojimu rengti rekomendacijas, skirtas padėti auditoriams ir audito įmonėms teikiant finansinių ataskaitų audito paslaugas patikrinti, ar nebuvo užsienio pareigūnų papirkinėjimo sudarant tarptautinius verslo sandorius atvejų, konsultuoti savo narius dėl rekomendacijų taikymo ir kontroliuoti jų įgyvendinimą. Taip pat projekte numatoma įpareigoti audito įmones pranešti teisėsaugos institucijoms apie tokius nustatytus atvejus (siūlomas Finansinių ataskaitų audito įstatymo 73 straipsnio papildymas 15 punktu ir 38 straipsnio papildymas 11 punktu).

Kartu siūloma patikslinti Finansinių ataskaitų audito įstatymo 11 straipsnį dėl auditoriaus padėjėjo praktikos ir papildyti šį straipsnį nuostata, kad auditoriaus padėjėjo praktika gali būti atliekama ne tik audito įmonėje ir praktikai vadovaujant auditoriui, kuris turi ne mažesnę kaip 3 metų auditoriaus stažą, bet ir Įstaigoje, vykdančioje audito viešosios priežiūros funkcijas, vadovaujant darbuotojui, kuris turi ne mažesnę kaip 3 metų finansinių ataskaitų audito ir (arba) valstybės narės auditoriaus patirtį. Praktinio darbo patirtis Įstaigoje, atliekančioje su viešąja audito priežiūra susijusias funkcijas, kaip ir auditoriaus padėjėjo praktika audito įmonėje, kandidatui į auditorius leidžia įgyti reikiamų tarptautinių audito standartų, verslo apskaitos standartų, finansinių ataskaitų audito atlikimą, buhalterinę apskaitą ir finansinę atskaitomybę reglamentuojančių teisės aktų taikymo teorinių žinių ir praktinių įgūdžių. Tokiu būdu būtų sudaryta platesnė galimybė asmenims, siekiantiems įgyti teisę teikti finansinių ataskaitų audito paslaugas, pradėti darbinę veiklą ir Įstaigai suteiktų papildomą argumentą pritraukti perspektyvių darbuotojų į audito viešąją priežiūrą.

Atsižvelgiant į tai, kad energetikos sektoriuje veikia įmonės, kurių finansiniai metai nesutampa su kalendoriniais metais, ir į tai, kad energetikos įmonės, pirkdamos patikros paslaugas, privalo atlikti viešuosius pirkimus, vadovaudamosi Lietuvos Respublikos pirkimų, atliekamų vandentvarkos, energetikos, transporto ar pašto paslaugų srities perkančiųjų subjektų, įstatymo nuostatomis, o įstatymų projektams įsigaliojus tik 2018 m. spalio 1 d. ir įgyvendinamuosius teisės aktus, tarp jų ir techninę užduotį reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikrai atlikti, parengus iki 2018 m. rugsėjo 30 d., įmonės nespės susipažinti su technine užduotimi, pagal ją parengti viešojo pirkimo techninės specifikacijos, atlikti viešąją reguliuojamosios veiklos ataskaitų patikros paslaugų pirkimą ir laiku atlikti minėtų ataskaitų patikros, todėl Įstatymų projektuose buvo numatyta, kad energetikos įmonė, kurios finansiniai metai nesutampa su kalendoriniais metais, privalo užtikrinti, kad pasibaigus 2018–2019 finansiniams metams per keturis mėnesius būtų atliktas energetikos įmonės licencijuojamos veiklos sąnaudų auditas pagal iki šio įstatymo įsigaliojimo galiojusias Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo nuostatas ir jo išvada pateikta Komisijai.

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai, galimos neigiamos priimto įstatymo pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus teikiamus Įstatymų projektus neigiamų pasekmių nenumatoma.

6. Galima priimtų įstatymų įtaka kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymų projektai įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Įstatymų įtaka verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Priėmus Įstatymų projektus, verslo subjektams būtų suteikta aiškumo: 1) energetikos įmonėms, geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams ir paviršinių nuotekų tvarkytojams nustatyti aiškūs jų veiklos patikros objektai, su tuo susijusios sąvokos ir aiškūs auditorių ir audito įmonių atliekamų reguliuojamosios veiklos patikros paslaugų mastas; 2) didelėms energetikos įmonėms, dideliems geriamojo vandens tiekėjams ir nuotekų tvarkytojams ir paviršinių nuotekų tvarkytojams tapus viešojo intereso įmonėmis, reikės

įsteigti audito komitetus ir atitikti kitus viešojo intereso įmonei keliamus reikalavimus; 3) auditoriams ir audito įmonėms – aiškus atliekant reguliuojamosios veiklos patikras pagal Komisijos patvirtintas technines užduotis parengtas konsultuojantis su Lietuvos auditorių rūmais; 4) auditoriams ir audito įmonėms, atliksiantiems didelių energetikos įmonių, didelių geriamojo vandens tiekėjų ir nuotekų tvarkytojų ir paviršinių nuotekų tvarkytojų finansinių ataskaitų auditą, – laikytis viešojo intereso įmonių auditoriams ir audito įmonėms keliamų reikalavimų.

8. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokių teisės aktus būtina priimti, kokių galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios
Priėmus Įstatymų projektus, kitų įstatymų keisti nereikės.

9. Įstatymų projektų atitikties Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimams bei bendrinės lietuvių kalbos normoms, o Įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymų projektai parengti laikantis Valstybinės kalbos įstatymo ir Teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų ir atitinka bendrinės lietuvių kalbos normas. Įstatymų projektuose nustatomos naujos sąvokos ir jas apibrėžiantys terminai Lietuvos Respublikos terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka suderinti su Valstybine lietuvių kalbos komisija, aprobuoti ir paskelbti Lietuvos Respublikos terminų banke.

10. Įstatymų projektų atitikimas Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos teisei

Įstatymų projektų nuostatos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatomis ir Europos Sąjungos dokumentams neprieštarauja.

11. Įstatymui įgyvendinti reikalingi įgyvendinamieji teisės aktai, šių aktų rengėjai

Patvirtinus teikiamų Įstatymų projektus, atitinkamos institucijos pagal savo kompetenciją turės parengti Lietuvos Respublikos Vyriausybės tvirtinamo (-ų) nutarimo (-ų) dėl Audito komiteto, sudaromo didelėje viešojo intereso energetikos įmonėje, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo įmonėje ir paviršinių nuotekų tvarkymo įmonėje, sudėties ir jam keliamų reikalavimų projektą (-us). Taip pat reikės parengti Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimą, kuriuo būtų įgaliojama atitinkama institucija, atsakinga už valstybės valdomų įmonių priežiūrą, kuriai informaciją apie pastebėtus pažeidimus galėtų teikti viešojo intereso įmonių auditoriai (audito įmonės).

Taip pat reikės pakeisti šiuos teisės aktus:

1) Šilumos tiekimo licencijavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. liepos 25 d. nutarimu Nr. 982 „Dėl Šilumos tiekimo licencijavimo taisyklių patvirtinimo“;

2) Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo licencijavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 29 d. nutarimu Nr. 89 „Dėl Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo licencijavimo taisyklių patvirtinimo“;

3) Reikalavimų audito komitetams valstybės valdomose įmonėse ir savivaldybių valdomose įmonėse aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. gegužės 24 d. nutarimu Nr. 383 „Dėl Reikalavimų audito komitetams valstybės valdomose įmonėse ir savivaldybių valdomose įmonėse aprašo patvirtinimo“;

4) Energetikos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo įmonių informacijos teikimo taisyklės, patvirtintas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2008 m. birželio 28 d. nutarimu Nr. O3-80 „Dėl Energetikos įmonių informacijos teikimo taisyklių“;

5) Viešai skelbiamos informacijos tvarkos aprašą, patvirtintą Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013 m. gruodžio 27 d. nutarimu Nr. O3-761 „Dėl Viešai skelbiamos informacijos tvarkos aprašo patvirtinimo“;

6) Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo metodiką, patvirtintą Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013 m. rugsėjo 13 d. nutarimu Nr. O3-367 „Dėl Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo metodikos patvirtinimo“;

7) Gamtinių dujų įmonių apskaitos atskyrimo, sąnaudų paskirstymo ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų aprašą, patvirtintą Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. O3-316 „Dėl Gamtinių dujų įmonių apskaitos atskyrimo, sąnaudų paskirstymo ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

8) Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainų nustatymo metodiką, patvirtintą Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013 m. spalio 3 d. nutarimu Nr. O3-432 „Dėl Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“;

9) Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo, sąnaudų paskirstymo ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų aprašą, patvirtintą Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2014 m. balandžio 29 d. nutarimu Nr. O3-112 „Dėl Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo, sąnaudų paskirstymo ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų aprašo patvirtinimo“;

10) Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodiką, patvirtintą Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. O3-3 „Dėl Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos patvirtinimo“;

11) Šilumos kainų nustatymo metodiką, patvirtintą Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96 „Dėl Šilumos kainų nustatymo metodikos“;

12) Karšto vandens kainų nustatymo metodiką, patvirtintą Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2009 m. liepos 21 d. nutarimu Nr. O3-106 „Dėl Karšto vandens kainų nustatymo metodikos“;

13) Šilumos gamybos, perdavimo, pardavimo, karšto vandens tiekimo ir atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo veiklų lyginamosios analizės aprašą, patvirtintą Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-219 „Dėl Šilumos gamybos, perdavimo, pardavimo, karšto vandens tiekimo ir atsiskaitomųjų karšto vandens apskaitos prietaisų aptarnavimo veiklų lyginamosios analizės aprašo patvirtinimo“;

14) Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo bei paviršinių nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodiką, patvirtintą Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2006 m. gruodžio 21 d. nutarimu Nr. O3-92 „Dėl Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų kainų nustatymo metodikos“;

15) Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo paslaugų lyginamosios analizės aprašą, patvirtintą Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2011 m. liepos 29 d. nutarimu Nr. O3-218 „Dėl Geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo veiklos lyginamosios analizės aprašo patvirtinimo“;

16) Įstaigos direktoriaus įsakymu patvirtintą tvarką dėl reguliuojamosios veiklos patikros kokybės tyrimo atlikimo.

12. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Audito, apskaitos, turto vertinimo ir nemokumo valdymo tarnybai prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos pavedus naują funkciją – atlikti reguliuojamosios veiklos vertinimo kokybės tyrimus – pradedant 2018 m. papildomai gali prireikti 50 000 eurų lėšų iš valstybės biudžeto.

13. Projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektai buvo pateikti išvadoms gauti atsakingoms institucijoms, visuomenei, įmonėms, įstaigoms ir organizacijoms. Gautos išvados įvertintos.

14. Reikšminiai įstatymo projektų žodžiai.

Įstatymų projektų reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiam projektui įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant reikšminius žodžius pagal Europos žodyną Eurovoc: *auditas, auditorius, reguliavimo apskaitos sistema, reguliavimo apskaitos atskyrimas, sąnaudų paskirstymas, reguliuojamoji veikla, reguliuojamosios veiklos ataskaita, reguliuojamosios veiklos patikra, reguliuojamosios veiklos patikros kokybės tyrimas, profesiniai standartai, techninė užduotis.*

15. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Analogiška reguliuojamosios veiklos ataskaitų ir reguliavimo apskaitos sistemos patikros tvarka yra nustatoma ir šiuo metu rengiamuose Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 ir Lietuvos Respublikos atliekų tvarkymo įstatymo Nr. VIII-787 pakeitimo įstatymo Nr. XIII-615 9 straipsnio pakeitimo įstatymo projektuose.

Energetikos ministerijos
kalbos tvarkytoja

Aušra Siniuvienė

2018-06-08

Energetikos ministerijos
Teisės skyriaus vyriausioji specialistė

Renata Adomaitytė-Šliogerienė

2018-06-08

Energetikos ministras

Žygmantas Vaičiūnas

2018-06-08